

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างวัฒนธรรมองค์กรและพฤติกรรมผู้นำกับการ
แห่งการเรียนรู้ : กรณีศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ มี
วัตถุประสงค์เพื่อสำรวจองค์การแห่งการเรียนรู้ของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา และเพื่อ
ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างวัฒนธรรมองค์กรและพฤติกรรมผู้นำกับการแห่งการเรียนรู้ของ
สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ผู้วิจัยดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชากร
2. กลุ่มตัวอย่าง
3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ข้าราชการและเจ้าหน้าที่ของสำนักงานคณะกรรมการ
การอุดมศึกษา จำนวน 500 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ข้าราชการและเจ้าหน้าที่ของสำนักงาน
คณะกรรมการการอุดมศึกษา โดยประมาณขนาดของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ตารางของยามาเน่
(Yamane) ที่ความเชื่อมั่น 95% ความคลาดเคลื่อน $\pm 5\%$ ใช้กลุ่มตัวอย่าง 222 คน เก็บกลุ่มตัวอย่าง
ได้ 220 คน

ตารางที่ 3.1 จำนวนข้าราชการและเจ้าหน้าที่ของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา
แยกเป็นรายสำนัก

ส่วนราชการ	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง (คน)
1. สำนักอำนวยการ	90	40
2. สำนักนโยบายและแผนการอุดมศึกษา	80	36
3. สำนักส่งเสริมและพัฒนาสมรรถนะบุคลากร	70	31
4. สำนักประสานและส่งเสริมกิจการอุดมศึกษา	70	31
5. สำนักมาตรฐานและประเมินผลอุดมศึกษา	50	22
6. สำนักยุทธศาสตร์อุดมศึกษาต่างประเทศ	60	27
7. สำนักส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพนักศึกษา	80	35
	500	222

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) โดยการปรับปรุงจากการศึกษาทฤษฎีและแนวคิดต่างๆ โดยแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย ข้อคำถามเกี่ยวกับอายุ เพศ ระดับการศึกษา ระยะเวลาในการทำงาน โดยมีลักษณะคำถามให้เลือกตอบ และเติมคำตอบ

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับองค์การแห่งการเรียนรู้ของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ประกอบด้วยข้อคำถามซึ่งศึกษาเอกสารและงานวิจัยต่างๆ ตามกรอบแนวคิดของ Michael J.Marquardt (1990) โดยสอบถามความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ 7 ด้าน จำนวน 31 ข้อ ประกอบด้วย

1) ด้านโครงสร้างขององค์กร	จำนวน 4 ข้อ
2) ด้านการสร้างวิสัยทัศน์ร่วม	จำนวน 4 ข้อ
3) ด้านการเพิ่มอำนาจและความรับผิดชอบในงาน	จำนวน 5 ข้อ
4) ด้านการจัดการความรู้	จำนวน 6 ข้อ
5) ด้านการประยุกต์ใช้เทคโนโลยี	จำนวน 4 ข้อ

6) ด้านทีมงานและเครือข่าย จำนวน 4 ข้อ

7) ด้านการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม จำนวน 4 ข้อ

เป็นแบบสอบถามมาตรฐานประมาณค่า (Rating Scale) ให้ผู้ตอบแบบสอบถาม
เลือกตอบได้ 5 ระดับ ของ Likert Scale มีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้ โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน
ดังนี้

นำมาใช้ปฏิบัติมากที่สุด ให้ 5 คะแนน

นำมาใช้ปฏิบัติมาก ให้ 4 คะแนน

นำมาใช้ปฏิบัติปานกลาง ให้ 3 คะแนน

นำมาใช้ปฏิบัติน้อย ให้ 2 คะแนน

นำมาใช้ปฏิบัติหรือไม่มีการนำมาปฏิบัติเลย ให้ 1 คะแนน

ส่วนที่ 3 สอบถามเกี่ยวกับปัจจัยด้านวัฒนธรรมองค์กรของสำนักงานคณะกรรมการ
การอุดมศึกษา ประกอบด้วยข้อคำถามซึ่งศึกษาจากเอกสารและงานวิจัยต่างๆ และจากกรอบแนวคิด
ของ 1) Schein 1994 2) Boyett และ Boyett 2000 3) Daft 2001 4) Denison 2000 เครื่องมือเป็น
แบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 30 ข้อ

1) ด้านความสามารถในการปรับตัว จำนวน 8 ข้อ

2) ด้านการมีส่วนร่วมเกี่ยวข้องในการปฏิบัติตามพันธกิจ
ขององค์กร จำนวน 13 ข้อ

3) ด้านความสอดคล้องต้องกัน จำนวน 9 ข้อ

โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

เกิดขึ้นในระดับมากที่สุด ให้ 5 คะแนน

เกิดขึ้นในระดับมาก ให้ 4 คะแนน

เกิดขึ้นในระดับปานกลาง ให้ 3 คะแนน

เกิดขึ้นในระดับน้อย ให้ 2 คะแนน

เกิดขึ้นในระดับน้อยหรือไม่มีการนำมาปฏิบัติเลย ให้ 1 คะแนน

สอบถามเกี่ยวกับปัจจัยด้านพฤติกรรมผู้นำ เครื่องมือเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า
5 ระดับ จำนวน 19 ข้อ

1) ภาวะผู้นำแบบสั่งการ จำนวน 5 ข้อ

2) ภาวะผู้นำแบบสนับสนุน จำนวน 3 ข้อ

3) ภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วม จำนวน 4 ข้อ

4) ภาวะผู้นำแบบมุ่งความสำเร็จของงาน จำนวน 7 ข้อ

โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

ปฏิบัติมากที่สุดหรือเกิดขึ้นอยู่เสมอๆ	ให้ 5 คะแนน
ปฏิบัติมากหรือเกิดขึ้นบ่อยครั้ง	ให้ 4 คะแนน
ปฏิบัติปานกลางหรือเกิดขึ้นบางครั้ง	ให้ 3 คะแนน
ปฏิบัติน้อยหรือเกิดขึ้นนานๆ ครั้ง	ให้ 2 คะแนน
ไม่มีการปฏิบัติหรือไม่เกิดขึ้นเลย	ให้ 1 คะแนน

ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ

ผู้วิจัยดำเนินการสร้างเครื่องมือเป็นแบบสอบถาม โดยมีขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
2. ศึกษากรอบแนวคิดเกี่ยวกับปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับองค์การแห่งการเรียนรู้ และร่างเครื่องมือเพื่อใช้ในการวิจัยที่ครอบคลุมตามนิยามศัพท์เฉพาะ
3. นำเครื่องมือเสนอผู้เชี่ยวชาญทำการตรวจสอบเพื่อหาความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยผู้เชี่ยวชาญ ประกอบด้วย
 - 1) ดร.สุชาติ เมืองแก้ว รองเลขาธิการคณะกรรมการการอุดมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา
 - 2) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สุพรรณิ สมบุญธรรม ผู้เชี่ยวชาญด้านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา
 - 3) นางสุภัทรา วีรพลิน บุคลากร 7ว สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา
4. นำแบบสอบถามมาวิเคราะห์ความสอดคล้อง โดยคัดเลือกข้อที่มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ 0.5 ขึ้นไป สำหรับข้อคำถามส่วนที่ 2 องค์การแห่งการเรียนรู้ ส่วนที่ 3 ปัจจัยด้านวัฒนธรรมองค์กร และปัจจัยด้านพฤติกรรมผู้นำ มีค่า IOC ระหว่าง .72 - 1.00 จากนั้นนำมาปรับปรุงแก้ไขข้อความตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญก่อนนำไปทดลองเพื่อหาค่าความเที่ยง (Reliability)
5. นำแบบสอบถามที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้กับข้าราชการและเจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา จำนวน 30 คน หาค่าความเที่ยงโดยใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient)
6. จัดพิมพ์เครื่องมือใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

4.1 เก็บรวบรวมข้อมูล โดยแบบสอบถาม ผู้วิจัยเก็บข้อมูลด้วยตนเอง

4.2 แจกแบบสอบถามกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 222 ฉบับ ได้รับกลับคืนมา 220 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 99% แบบสอบถามมีความสมบูรณ์ทุกฉบับ

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป โดยมีรายละเอียด ดังนี้

5.1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้การแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ (Percentage)

5.2 ข้อมูลเกี่ยวกับความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) จากนั้นนำค่าเฉลี่ยไปเทียบกับเกณฑ์ ดังนี้

4.51 – 5.00 แสดงว่า	นำมาใช้ปฏิบัติมากที่สุด
3.51 – 4.50 แสดงว่า	นำมาใช้ปฏิบัติมาก
2.51 – 3.50 แสดงว่า	นำมาใช้ปฏิบัติปานกลาง
1.51 – 2.50 แสดงว่า	นำมาใช้ปฏิบัติน้อย
1.00 – 1.50 แสดงว่า	นำมาใช้ปฏิบัติน้อยที่สุด

5.3 ปัจจัยด้านวัฒนธรรมองค์กร วิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้การหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) จากนั้นนำค่าเฉลี่ยไปเทียบกับเกณฑ์ ดังนี้

4.51 – 5.00 แสดงว่า	เกิดขึ้นในระดับมากที่สุด
3.51 – 4.50 แสดงว่า	เกิดขึ้นในระดับมาก
2.51 – 3.50 แสดงว่า	เกิดขึ้นในระดับปานกลาง
1.51 – 2.50 แสดงว่า	เกิดขึ้นในระดับน้อย
1.00 – 1.50 แสดงว่า	เกิดขึ้นในระดับน้อยที่สุด

5.4 ปัจจัยด้านพฤติกรรมผู้นำ วิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้การหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) จากนั้นนำค่าเฉลี่ยไปเทียบกับเกณฑ์ ดังนี้

4.51 – 5.00	แสดงว่า	ปฏิบัติมากที่สุดหรือเกิดขึ้นอยู่เสมอๆ
3.51 – 4.50	แสดงว่า	ปฏิบัติมากหรือเกิดขึ้นบ่อยครั้ง
2.51 – 3.50	แสดงว่า	ปฏิบัติปานกลางหรือเกิดขึ้นบางครั้ง
1.51 – 2.50	แสดงว่า	ปฏิบัติน้อยหรือเกิดขึ้นนานๆ ครั้ง
1.00 – 1.50	แสดงว่า	ไม่มีการปฏิบัติหรือไม่เกิดขึ้นเลย

5.5 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านวัฒนธรรมองค์กรและปัจจัยด้านพฤติกรรมผู้นำ
 กับองค์การแห่งการเรียนรู้ของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา มาวิเคราะห์ข้อมูลโดยการหา
 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation, r) ดังนี้

ค่าระหว่าง	0.70 – 1.00	ความสัมพันธ์ในระดับสูง
ค่าระหว่าง	0.30 – 0.69	ความสัมพันธ์ในระดับปานกลาง
ค่าระหว่าง	0.00 – 0.29	ความสัมพันธ์ในระดับต่ำ